

ПРОВІДНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ФОРМУВАННЯ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ТЕХНІКІВ-ЕЛЕКТРИКІВУ КОЛЕДЖАХ АГРАРНОГО ПРОФІЛЮ

Любов Ярош

аспірант Інституту професійної освіти НАПН України

Анотація. У статті охарактеризовані педагогічні умови, педагогічні та психологічні фактори (відносини, засоби), що забезпечують можливість формування фахової компетентності майбутніх техніків-електриків у коледжах аграрного профілю.

Ключові слова: педагогічні умови, фахова компетентність, майбутні техніки-електрики, коледжі аграрного профілю.

Abstract. The article describes the pedagogical conditions, pedagogical and psychological factors (relationships, tools) that provide the possibility of forming the professional competence of future electrical technicians in agricultural colleges.

Keywords: pedagogical conditions, professional competence, future electrical technicians, colleges of agrarian profile.

Як стратегічне педагогічне та методичне завдання фахової передвищої освіти сучасні дослідження висувають проблему формування та розвитку компетентностей майбутніх фахівців. Для професійної освіти характерний абстрактний характер змісту освіти, відокремлений від реальних умов, вимог професійної діяльності та соціального життя в сучасному суспільстві та від формування особистого (суб'єктного) досвіду студентів, що отримується у повсякденному житті поза коледжем. Внаслідок чого випускник не володіє компетентностями, необхідними для активного входження в сучасне соціально-економічне життя країни.

Слід зазначити, що вимоги роботодавців формулюються не лише й не так у форматі «знань» випускників, як у термінах способів діяльності («уміння», «здатність», «готовність»). На даний момент практикою затребувані результати професійної освіти не у вигляді того, що знає випускник коледжу, а у формі його практичної готовності (або здібності) до діяльності у типових та нестандартних ситуаціях професійного життя. Це зумовлено, насамперед, посиленнями вимогами суспільства до кваліфікації випускників закладів фахової передвищої освіти, які вже з перших днів роботи за фахом мають конструктивно, творчо розв'язувати соціально-професійні ситуації, демонструвати здатності самостійно опановувати новітні виробничі технології, уміння і навички безперервного навчання впродовж життя (Лузан та ін., 2021).

Таким чином, йдеться про особливі освітні результати системи професійної освіти, в рамках яких знання виступають необхідною, але не достатньою умовою досягнення необхідної якості професійної освіти, – про професійну компетентність та таку її складову, як фахова компетентність. Тому так важливо знати як формується фахова компетентність майбутніх техніків у навчальних закладах фахової передвищої освіти.

У рамках експериментального дослідження з формування фахової компетентності майбутніх техніків-електриків у коледжах аграрного профілю, необхідно визначити ті провідні детермінанти, які сприятимуть цьому процесу, і тим самим забезпечуватимуть його ефективність, тобто схарактеризувати педагогічні умови, педагогічні та психологічні фактори (відносини, засоби), що забезпечують реалізацію педагогічного процесу (як складної педагогічної системи), в якій реалізується можливість формування фахової компетентності суб'єктів освіти.

Система педагогічних умов формування фахової компетентності майбутніх техніків-електриків у коледжах аграрного профілю проектувалася у певній послідовності.

1 етап. На основі концептуального аналізу педагогічної літератури, власного педагогічного досвіду, враховуючи сукупність об'єктивних можливостей, обставин педагогічного процесу, комплекс технологічних, інформаційних, особистісних та психологічних основ освітнього процесу, характеристику основних факторів, процесів та явищ освітнього середовища та результатів пілотажного онлайн-опитування було відібрано найбільш ефективні та керовані педагогічні умови, що сприяють підвищенню ефективності процесу формування фахової компетентності майбутніх техніків-електриків.

Метою 2 етапу був відбір найбільш впливових факторів формування фахової компетентності майбутніх техніків-електриків. Для визначення вагомості запропонованих педагогічних умов використовувався метод групових експертних оцінок. У нашому випадку як експерти були задіяні викладачі аграрних коледжів, де відбувається підготовка майбутніх техніків-електриків.

За результатами ранжування було визначено 5 педагогічних умов формування фахової компетентності техніків-електриків у коледжах аграрного профілю, які є найбільш впливовими для формування досліджуваного феномену, так як суми набраних рангів по цим факторам знаходяться приблизно в однакових числових межах, наступні ж педагогічні умови мають суми набраних рангів, що значно перевищують суми рангів цих педагогічних умов.

Найменшу суму рангів набрала педагогічна умова *«Відбір та структурування змісту робочих навчальних програм дисциплін відповідно результатам навчання, задекларованим в освітніх стандартах»*, а тому в

системі ранжування вона посіла перше місце. Друге місце експерти віддали педагогічній умові *«Цілеспрямований розвиток критичного мислення студентів, здатностей майбутніх техніків-електриків креативного розв'язання проблем щодо розрахунку, проектування та експлуатації електротехнічного устаткування»*, третє місце – умові *«Запровадження системи форм організування навчання, у якій педагогічно доцільно поєднуються інформаційно-репродуктивні і проблемно-пошукові моделі педагогічної взаємодії»*. Четверте місце займає педагогічна умова *«Домінування технологій контекстового навчання, імітаційного моделювання у професійній підготовці техніків-електриків»*. На думку експертів значний позитивний вплив на формування фахової компетентності техніків-електриків матиме педагогічна умова *«Об'єктивне оцінювання якості підготовки техніків-електриків на всіх етапах опанування освітньо-професійної програми»*.

3 етап – обґрунтування педагогічних умов формування фахової компетентності техніків-електриків у коледжах аграрного профілю.

4 етап – проектування методики забезпечення системи педагогічних умов. Розроблена методика формування фахової компетентності майбутніх техніків-електриків включає в себе мету, завдання, принципи, зміст, методи, форми, технології підготовки спеціалістів з урахуванням особливостей освітнього процесу коледжу та його суб'єктів.

Розглядати проблему формування фахової компетентності техніків-електриків у коледжах аграрного профілю можливо лише як комплекс педагогічних умов у зв'язку з їх взаємодоповнюваністю та взаємопов'язаністю.

Список використаних джерел:

Лузан, П. Г., Каленський, А. А., Пащенко, Т. М., Мося, І. А. & Ямковий, О. Ю. (2021). *Методичні основи оцінювання якості підготовки фахівців у закладах фахової передвищої освіти: методичний посібник*. Житомир: «Полісся».